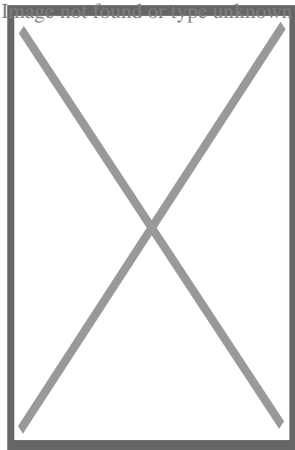

Ken Robinson – The Element

Beschrijving

default watermark

Dit boek kan je samenvatten in een zin: het is een anekdotisch onderbouwd verhaal over het vinden van je *Tribe* en de *Zone* om in je *Element* te zijn.

Hieronder een korte uitleg van de drie begrippen die Robinson met een hoofdletter schrijft. Die uitleg geeft gelijk een alomvattende samenvatting van het boek. Meer dan dit is er eigenlijk niet in te vinden. Robinsons werk is dan ook simpel en 'to the point'.

The Element (niet dit boek, maar dat waar het boek over gaat) is de kruising tussen natuurlijke aanleg en persoonlijke passie. Deze twee vinden in *The Element* elkaar. En als dat gebeurt dan verandert alles, zo zegt ook de ondertitel. Het is iets wat je zelf kan bereiken. Je bent dan in Dr. [Csikszentmihalyi](#)'s *flow*. Je krijgt energie en je staat open voor de energie van anderen. Je bent jezelf, je bent *out of the box*. We hebben veel meer zintuigen dan de 5 algemeen geaccepteerde en onze intelligentie is *extraordinarily diverse* – dit kunnen we dan allemaal ten volste benutten. Je bent dan gelukkig. Wij zeggen dat in het Nederlands ook wel: je bent in je element. Maar hier is het nog wat meer aangezet. Voor Robinson is het haast wat bovennatuurlijks.

Door naar het tweede begrip. Je vindt *The Element* alleen maar, als je in de *Zone* bent. Het is te

vinden met de juiste houding en geschikte omstandigheden. Je moet datgene wat je over jezelf aanneemt uitdagen. Hou vol, blijft doorgaan, bijt je erin vast en je zal het bereiken. We vormen allemaal de omstandigheden en realiteiten van ons eigen bestaan. Je moet het dus zien te realiseren. Geluk kan worden gecultiveerd. Het is nooit te laat om ermee te beginnen. Je hoeft er niet alles voor aan de kant te zetten. Maar je moet het wel zien te vinden.

En daarbij helpt het derde begrip. De *Tribe* geeft namelijk validatie en interactie, inspiratie en provocatie om in de *Zone* te komen of blijven. Het is de gemeenschap die je om je heen nodig hebt om in je element te komen. Het kan zelfs tot een 'alchemie van synergie' komen.

Dat was het. Ken Robinson is vooral bekend vanwege de simpele redematies die hij op basis van dit soort theoretietjes bouwt. Kinderen komen bijvoorbeeld volgens hem ter aarde met een grote bereidheid om risico's te nemen (ook in hun denken) en alles uit te proberen. Die kinderen gaan met pensioen na 2070. Niemand weet hoe de wereld er dan uit ziet. We hebben een schoolsysteem waar het gaat over academische kwaliteiten, een hiërarchie van onderwerpen en een groeiende nadruk op specifieke vormen van toetsing. Dit gaat die aanvankelijke bereidheid van het kind tegen en is helemaal niet te verantwoorden op basis van onze kennis van waar we de kinderen toe opleiden (die toekomst). Het ligt meer voor de hand om onszelf zo productief en flexibel te maken als maar kan. Dan bereiden we ons voor op die onzekere toekomst. Door aan te sluiten bij de talenten en passies die we hebben. Want dan haal je het meeste uit jezelf en kan je alles het beste aan. Het is allemaal heel kort door de bocht natuurlijk, maar het spreekt velen aan.

Robinsons onderwijsvisie flirt daarom met [ontscholing](#): misschien is het voor kinderen beter als ze van school af gaan (met [Branson](#) als grote voorbeeld) in ieder geval zo lang de school niet op het juiste is gericht. Maar de stellingname blijft algemener en toch op het onderwijssysteem gericht: liever creativiteit dan conformiteit centraal zetten in het onderwijs – dat is de voornaamste oplossing. En dan niet zoals [Chomsky](#) al [veel sterker en rigoreuzer verwoorde in 1989](#) want Robinson kiest voor een positieve toon en denkt zonder echte maatschappij kritische stellingname te kunnen. Revolutionair is Robinson niet. Het enige werkelijke probleem is een probleem van creativiteit, aldus Robinson, moeilijker moeten we het niet maken. Creativiteit is *toegepast voorstellingsvermogen* en dat moeten we met onze systemen niet zo in de weg zitten. That's all. Het is ook precies waar beleidsmakers en bijvoorbeeld OECD mee bezig zijn of toe oproepen, maar zij richten zich meestal teveel op curriculum en toetsing, en niet op pedagogie (verrassend genoeg gedefinieerd als *het proces waarmee het systeem de studenten helpt*). Creativiteit is het magische woord waarmee bedrijfsleven, politiek, docent en student elkaar gezamenlijk in de armen kunnen vallen: dit is wat we nodig hebben! Met z'n allen tegen het ouderwetse systeem en voor een progressieve en creatieve toekomst. Het kan of moet dan ook binnen scholen lukken, zie volgens Robinson het [Reggio](#) onderwijs. Dit is wat Robinson uiteindelijk als utopie voorschotelt. En het inspireert velen, zo valt op internet steeds weer te lezen in recensies van zijn werk.

Dan wordt overigens vooral verwezen naar de verwoording van deze boodschap in de bekendste [TED lezing](#) die drie jaar voor 'The Element' werd uitgesproken. Een eerder boek, [Out Of Our Minds](#) (2011), maakte al de (zeker na de TED lezing) veelgehoorde uitspraak expliciet dat we niet zozeer creativiteit aanleren maar eerder afleren in het onderwijs ('school kills creativity'). Robinson beschrijft in dat boek een school als een soort fabriek, waar werkverdeling, standaardisatie, lineariteit heersen. Onderwijs heeft echter drie rollen: individuele talenten ontwikkelen, cultureel het begrip van de wereld verdiepen, en economisch de vaardigheden te ontwikkelen om een productief leven te kunnen leiden. En voor dit

alles is creativiteit essentieel. We moeten meer creativiteit bereiken door een innovatieve cultuur en creatief leiderschap. En dan wordt die lineariteit en standaardisatie tegengewerkt. Robinson doet lijken alsof creativiteit stelselmatig in het onderwijs wordt onderdrukt hoewel het in zijn ogen eigenlijk een meest wezenlijk ingrediënt zou moeten zijn van onderwijs zelf. In zijn laatste boek [‘Creative Schools’](#) (2016) werkt hij zijn gedachten over de meer creatieve school uit. Zoals [The Guardian](#) over dit boek schreef: “[It] brings together this classroom experience and policy ardour in an elegant, powerfully written manifesto for change. And if the book occasionally suffers from an overdose of education conference keynote-ese – the need for – curiosity, criticism, communication, collaboration; the importance of – diversity, depth, dynamism – its informed, avuncular style and unexpected accounts of inspiring teachers more than make up for it.” Het levert een retoriek op die kennelijk bij velen aanslaat.

Het blijft echter bij inspirerende, aansprekende retoriek. Het is echt niet meer dan dat. Robinson is een mooiprater, een soort goeroe: als je erdoor gegrepen wordt is het ontzettend overtuigend, als je heel kritisch gaat lezen hou je weinig aan de boekjes over en verbaas je je over de opzichtige stijlfiguren en doorzichtige retorische trucs. De wereld is enorm aan het veranderen volgens Robinson: o ja? op welke manier dan? ten opzichte van wat dan? Waarom ervaar ik dat dan niet? Het zijn vragen waarvoor je bij Robinson verkeerd zit. Robinson blijft al te vaak impliciet claimen ‘dat het gewoon zo is’. De algemene geldigheid haalt Robinson uit ‘een jarenlange ervaring’ en uit clichés van dichters zoals [Shakespeare](#) en James. “James put it this way: The greatest discovery of my generation is that human beings can alter their lives by altering their attitude of mind. . . . If you change your mind, you can change your life. This is the real power of creativity and the true promise of being in your Element.” Ja ja. En zeggen Shakespeare en James je niets: ongeveer op elke pagina wordt wel iemand aangehaald als voorbeeld waar je je misschien in kan herkennen of aan kunt spiegelen (altijd een bekend figuur, of een familie en vrienden van Ken Robinson, als het niet de beste man zelf is). De algemene geldigheid haalt hij kortom uit ervaringsverhalen, uit alledaagse en herkenbare situaties. Maar hoe algemeen geldig die nou eigenlijk zijn weet niemand. Het kan net zo goed allemaal onzin zijn want elk soort kritische noot ontbreekt simpelweg.

Misschien maakt dit ook niet uit. Het klinkt gewoon lekker. En als het docenten helpt in de praktijk de juiste keuzes te maken dan is dat toch prima? Maar dan hoop je dat er toch ook wel nog wat serieus wordt nagedacht wat dan die juiste keuzes zijn. Het charmante gebabbel van Robinson kent dus wel een wezenlijk risico: namelijk dat het als volwaardige onderwijsfilosofie wordt gezien waarop je keuzes zou kunnen baseren of je praktijk op zou kunnen bijsturen. Maar dat zou compleet onterecht zijn. Robinson schrijft niets meer dan populaire en pretentieuze verhalen. Het is een aaneenrijgen van anecdotes aan de hand van niet-onderbouwde maar makkelijk te onthouden conceptjes. Het boek had in die zin beter ‘verhalen over mensen in hun element’ kunnen heten. Lees dit boek dan ook als die anecdotes of verhalen u interesseren, en anders vooral ook niet. Als Robinsons het al over heeft over het [Anthropocene](#), het werk van [Bertold Brecht](#) of dat van [Buckminster Fuller](#) – met grote kans op wel degelijk onderwijsfilosofisch interessante en betekenisvolle thema’s – dan blijven het bij ‘name dropping’. Nergens gaat hij op andere onderwijsdenkers of theoretici in.

Robinson is en blijft daarmee uiteindelijk meer dramaturg dan denker: The Element, The Zone en The Tribe zijn niet meer dan wat leuke decorstukken waarmee Robinson zijn uiterst populaire en plezierige uitvoeringen wat verfraait. Wilt u liever onderwijsfilosofische inzichten of denkkracht: kies dan ongeveer elk willekeurig ander boek van deze website – Robinsons werk valt qua inhoud compleet uit de toon bij alles wat er op [onderwijsfilosofie.nl](#) nog meer is verzameld.

Categorie

1. 2000 - 2016
2. 2009
3. Creativiteit
4. Curriculum
5. Eigentijds onderwijs
6. Pedagogie
7. Talent

Tags

1. creativiteit
2. flow
3. interactie
4. standaardisatie
5. talent

Datum aangemaakt

24 maart 2017

Auteur

de-redactie

default watermark